

Sygn. akt IV U 864/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 czerwca 2015 roku

Sąd Okręgowy w Tarnowie – Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Dariusz Płaczek

Protokolant: st. sekr. sądowy Patrycja Czarnik

po rozpoznaniu w dniu 29 czerwca 2015 roku w Tarnowie na rozprawie

sprawy z odwołania J. D.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 10 czerwca 2014 roku nr (...)

w sprawie J. D.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy

1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje odwołującej J. D. rentę z tytułu całkowitej niezdolności do pracy od 1 lutego 2014 roku na okres trzech lat;
2. w pozostałym zakresie postępowanie umarza;
3. koszty postępowania między stronami wzajemnie znosi.

Sygn. akt IV U 864/14

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Okręgowego w Tarnowie

z dnia 29 czerwca 2015 r.

Decyzją z dnia 10.06.2014 r., nr (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T., na podstawie przepisów ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1440 ze zm.), odmówił J. D. przyznania prawa do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy, ponieważ komisja lekarska ZUS w orzeczeniu z dnia 03.06.2014 r. uznała, że wnioskodawczyni jest częściowo trwale niezdolna do pracy, nie stwierdzając u niej całkowitej niezdolności do pracy.

Odwołanie od tej decyzji wniósł pełnomocnik odwołującej J. D., domagając się zmiany decyzji i przyznania ubezpieczonej prawa do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy na stałe. W uzasadnieniu podniósł, że zaskarżona decyzja jest dla wnioskodawczyni krzywdząca, ponieważ od 11 lat pozostaje ona w stałym leczeniu kardiologicznym i neurologicznym, a dotychczas uznawana była za osobę całkowicie niezdolną do pracy. Pełnomocnik

wskazał przy tym na orzeczenie Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności, z którego wynika, że ze względu na następstwa stanu zdrowia uniemożliwiające ubezpieczonej podejmowanie aktywności zawodowej, jest ona osobą całkowicie niezdolną do pracy i wymaga pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych. Na rozprawie w dniu 29.06.2015 r. pełnomocnik odwołującej (radca prawny) podniósł, że nie zgłasza zarzutów do opinii uzupełniającej biegłych sądowych (00:01:51), wnosząc o zmianę zaskarżonej decyzji i przyznanie odwołującej prawa do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy na okres trzech lat- zgodnie z wydaną w sprawie opinią sądowno- lekarską, a ponadto o zasądzenie od strony przeciwnej na rzecz odwołującej kosztów zastępstwa procesowego (00:02:02).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując argumentację zawartą w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Bezsporne w niniejszej sprawie było, że J. D., urodzona (...), z zawodu jest sprzedawcą i w zawodzie tym pracowała. Była też kelnerem- barmanem.

Od 01.12.2003 r. do 31.01.2006 r. ubezpieczona pobierała rentę z tytułu całkowitej niezdolności do pracy, od 01.02.2006 r. do 30.06.2008 r. rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy, zaś od 01.07.2008 r. do 31.01.2014 r. ponownie rentę z tytułu całkowitej niezdolności do pracy. W dniu 02.01.2014 r. wystąpiła do organu rentowego z wnioskiem o przyznanie jej prawa do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy na dalszy okres. W orzeczeniu z dnia 25.04.2014 r. lekarz orzecznik ZUS uznał, że wnioskodawczyni jest osobą częściowo niezdolną do pracy na okres do 30.04.2018 r. wskazując, iż nie można ustalić u niej daty powstania częściowej niezdolności do pracy. Na skutek sprzeciwu, sprawa skierowana została do komisji lekarskiej ZUS, która w orzeczeniu z dnia 03.06.2014 r. uznała, że wnioskodawczyni jest częściowo trwale niezdolna do pracy, nie stwierdzając u niej całkowitej niezdolności do pracy. Decyzją z dnia 10.06.2014 r. ZUS Oddział w T. przyznał ubezpieczonej prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy od 01.02.2014 r. na stałe. Zaskarżoną zaś decyzją z tego samego dnia, tj. 10.06.2014 r., odmówił wnioskodawczyni przyznania prawa do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy.

(okoliczności bezsporne)

Sąd ustalił ponadto następujący stan faktyczny sprawy:

Biegli chirurg ortopeda- traumatolog, neurolog i kardiolog zdiagnozowali u odwołującej:

- stan po implantacji sztucznej zastawki aortalnej St. Jude Medical z powodu ciężkiego zwężenia lewego ujścia tętniczego,
- przewlekłą niewydolność serca z zachowaną funkcją skurczową,
- napadowe migotanie przedsionków w wywiadzie,
- nadciśnienie tętnicze pierwotne,
- chorobę niedokrwienną serca,
- przebyty dwukrotnie zawał lewej półkuli mózgu z niewielkim niedowładem połowicznym prawostronnym i początkowym zespołem psychoorganicznym,
- zespół bolesnego barku po stronie prawej,
- przewlekły zespół bólowy górnego i dolnego odcinka kręgosłupa.

Wnioskodawczyni jest osobą całkowicie niezdolną do pracy od 01.02.2014 r. na okres trzech lat i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu. Całkowita niezdolność do pracy trwa u niej nieprzerwanie. Z powodu ciężkiego zwężenia wrodzonej dwupłatkowej zastawki aortalnej, w 2003 r. wnioskodawczyni poddana została operacji wymiany zastawki aortalnej. U badanej występują objawy przewlekłej niewydolności serca, z zachowaną funkcją skurczową lewej komory (rozkurczowa niewydolność serca) i nadciśnienie tętnicze umiarkowane. W wywiadzie stwierdza się napadowe migotanie przedsionków, a w badaniu neurologicznym niewielki niedowład połowiczny prawostronny, bardziej nasilony w prawej kończynie górnej, częściową afazję głównie czuciową, zaburzenia chodu i cechy zespołu psychoorganicznego. U opiniowanej występuje też zespół bolesnego barku po stronie prawej, z ograniczeniem odwodzenia i zgięcia do tyłu.

Wszystkie zdiagnozowane schorzenia są dobrze udokumentowane w sposób obiektywny. Upośledzają one sprawność organizmu odwołującej w stopniu uzasadniającym przyjęcie u niej całkowitej okresowej niezdolności do pracy.

Naruszenie sprawności organizmu powodujące u wnioskodawczyni całkowitą okresową niezdolność do pracy spowodowane jest współistnieniem różnych schorzeń. Obecność sztucznej zastawki aortalnej jest stanem trwałym i nieodwracalnym, ale stwierdzona u badanej całkowita okresowa niezdolność do pracy nie wynika z tego faktu. Pozostałe schorzenia mają charakter przewlekły, ale przy dalszym leczeniu i rehabilitacji neurologicznej istnieje szansa na poprawę stanu zdrowia opiniowanej. Dlatego też, nie można obecnie z całą pewnością stwierdzić u odwołującej całkowitej trwałej niezdolności do pracy.

dowód:

- opinia sądowo- lekarska z dnia 27.01.2015 r.- k. 14-15,
- opinia uzupełniająca z dnia 07.04.2015 r.- k. 34,

Sąd podzielił wnioski wynikające z opinii biegłych chirurga ortopedy- traumatologa, neurologa i kardiologa, uzupełnionej w dniu 07.04.2015 r., ponieważ opinia ta sporządzona została w sposób rzetelny, po osobistym przebadaniu ubezpieczonej oraz bardzo szczegółowej i wszechstronnej analizie dokumentacji zgromadzonej w aktach rentowych, przy czym biegli legitymowali się fachową wiedzą oraz odpowiednim doświadczeniem zawodowym. W ocenie Sądu, dokonana przez biegłych diagnoza schorzeń występujących u wnioskodawczyni jest prawidłowa, zaś wnioski wynikające

z opinii korespondują ze zgromadzoną dokumentacją medyczną oraz bazują na wynikach przeprowadzonego badania, co czyni opinię wewnętrzną spójną, logiczną i kompletną. Opinia w sposób jednoznaczny i przejrzysty obrazuje stan zdrowia odwołującej

i w oparciu o aktualne wskazania wiedzy medycznej kategorycznie rozstrzyga kwestię wpływu stwierdzonych u niej schorzeń na zdolność do pracy. Z tych też powodów, Sąd

w pełni podzielił wnioski wynikające z wydanej w sprawie opinii sądowo- lekarskiej biegłych chirurga ortopedy- traumatologa, neurologa i kardiologa.

Opinia z dnia 27.01.2015 r. zakwestionowana została przez pełnomocnika odwołującej, który w piśmie procesowym z dnia 04.03.2015 r. (data wpływu) zarzucił, że biegli sądowi, ustalając przewidywany okres niezdolności ubezpieczonej do pracy, powinni wziąć pod uwagę charakter i stopień naruszenia sprawności jej organizmu oraz rokowania co do odzyskania zdolności do pracy. Jak wskazał, uznając ubezpieczoną za niezdolną do pracy całkowicie, biegli ustalili, że niezdolność ta ma charakter okresowy, ale konkluzji swojej nie uzasadnili. Zdaniem pełnomocnika, takie rozstrzygnięcie pozostaje też w opozycji do stwierdzenia, że ubezpieczona nie rokuje odzyskania zdolności do pracy nawet po przekwalifikowaniu, gdyż takie sformułowanie wskazuje na trwałość orzeczonej niezdolności do pracy. W piśmie zawierającym zarzuty pełnomocnik wniósł o dopuszczenie w sprawie dowodu z opinii uzupełniającej biegłych sądowych.

Sąd wniosek ten uwzględnił.

W opinii uzupełniającej z dnia 07.04.2015 r. biegli sądowi podtrzymali swoje dotychczasowe stanowisko w sprawie. Wyjaśnili, że naruszenie sprawności organizmu powodujące u odwołującej całkowitą okresową niezdolność do pracy spowodowane jest współistnieniem różnych (zdiagnozowanych przez nich) schorzeń. Podkreślili, że obecność sztucznej zastawki aortalnej jest stanem trwałym i nieodwracalnym, ale całkowita okresowa niezdolność wnioskodawczyni do pracy nie wynika z tego faktu. Biegli podali, że pozostałe schorzenia mają charakter przewlekły, ale przy dalszym leczeniu i rehabilitacji neurologicznej istnieje szansa na poprawę stanu zdrowia opiniowanej, w związku z czym nie można obecnie z całą pewnością stwierdzić u niej całkowitej trwałej niezdolności do pracy.

Pełnomocnik odwołującej nie zgłosił zarzutów do opinii uzupełniającej.

Uwzględniając powyższe, na podstawie opinii sądowo- lekarskiej biegłych chirurga ortopedy- traumatologa, neurologa i kardiologa, uzupełnionej w dniu 07.04.2015 r., ocenionej pozytywnie, zgodnie z kryteriami zgodności z zasadami logiki i wiedzy powszechnej, poziomu wiedzy biegłych, a także sposobu motywowania oraz stopnia stanowczości wyrażonych w niej wniosków, Sąd oparł swoje rozstrzygnięcie w niniejszej sprawie.

Pozostałe okoliczności sprawy Sąd uznał za bezsporne, gdyż nie były w żaden sposób kwestionowane przez strony, zaś dokumenty przedstawione na ich stwierdzenie nie budziły wątpliwości Sądu co do ich autentyczności.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie od decyzji ZUS Oddział w T. z dnia 10.06.2014 r., w świetle ustalonego stanu faktycznego i obowiązujących przepisów prawa, zasługiwało na uwzględnienie.

Istotą sporu w niniejszej sprawie było ustalenie, czy w dacie wydania zaskarżonej decyzji odwołująca J. D. była osobą całkowicie, czy też częściowo niezdolną do pracy i na jaki okres należy orzec u niej niezdolność do pracy.

Stosownie do treści art. 107 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1440 ze zm.), prawo do świadczeń uzależnionych od niezdolności do pracy oraz wysokość tych świadczeń ulega zmianie, jeżeli w wyniku badania lekarskiego, przeprowadzonego na wniosek lub z urzędu, ustalono zmianę stopnia niezdolności do pracy, brak tej niezdolności lub jej ponowne powstanie.

Zgodnie z dyspozycją art. 12 ust. 1 ustawy, niezdolną do pracy w rozumieniu ustawy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu. W myśl ust. 2 powołanego artykułu, całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiejkolwiek pracy, natomiast stosownie do ust. 3, częściowo niezdolną do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji. Jak stanowi art. 13 ust. 1 ustawy, przy ocenie stopnia i przewidywanego okresu niezdolności do pracy oraz rokowania co do odzyskania zdolności do pracy uwzględnia się stopień naruszenia sprawności organizmu oraz możliwości przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia i rehabilitacji, jak również możliwość wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej pracy oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne.

Jak wynika z wydanej w niniejszej sprawie opinii biegłych chirurga ortopedy- traumatologa, neurologa i kardiologa, odwołująca z uwagi na stan po implantacji sztucznej zastawki aortalnej St. Jude Medical z powodu ciężkiego zwężenia lewego ujścia tętniczego, przewlekłą niewydolność serca z zachowaną funkcją skurczową, napadowe migotanie przedsionków w wywiadzie, nadciśnienie tętnicze pierwotne, chorobę niedokrwienną serca, przebyty dwukrotnie zawał lewej półkuli mózgu z niewielkim niedowładem połowicznym prawostronnym i początkowym zespołem psychoorganicznym, zespół bolesnego barku po stronie prawej, a także przewlekły zespół bólowy górnego i dolnego odcinka kręgosłupa, jest osobą całkowicie niezdolną do pracy od 01.02.2014 r. na okres trzech lat.

U wnioskodawczyni występują objawy przewlekłej niewydolności serca, z zachowaną funkcją skurczową lewej komory (rozkurczowa niewydolność serca) i nadciśnienie tętnicze umiarkowane. W wywiadzie stwierdza się napadowe migotanie przedsionków, a w badaniu neurologicznym niewielki niedowład połowiczny prawostronny, bardziej nasilony w prawej kończynie górnej, częściową afazję głównie czuciową, zaburzenia chodu i cechy zespołu psychoorganicznego. U odwołującej występuje też zespół bolesnego barku po stronie prawej, z ograniczeniem odwodzenia i zgięcia do tyłu. Całkowitą okresową niezdolność ubezpieczonej do pracy powoduje współistnienie różnych zdiagnozowanych u niej schorzeń. Obecność sztucznej zastawki aortalnej jest stanem trwałym i nieodwracalnym, ale stwierdzona całkowita okresowa niezdolność do pracy nie wynika z tego faktu. Pozostałe schorzenia mają charakter przewlekły, ale przy dalszym leczeniu i rehabilitacji neurologicznej istnieje szansa na poprawę stanu zdrowia wnioskodawczyni, w związku z czym nie można z całą pewnością stwierdzić u niej całkowitej trwałej niezdolności do pracy.

W odwołaniu od zaskarżonej decyzji pełnomocnik ubezpieczonej odwołał się do treści orzeczenia Wojewódzkiego Zespołu do Spaw Orzekania o Niepełnosprawności, z którego- jak podał- wynika, że ze względu na następstwa stanu zdrowia uniemożliwiającego ubezpieczonej podejmowanie aktywności zawodowej, jest ona osobą całkowicie niezdolną do pracy i wymaga pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych. Mając to na uwadze podkreślić jedynie trzeba, że niepełnosprawność nie jest tożsama z niezdolnością do pracy. Zgodnie z definicją zawartą w słowniku zamieszczonym w art. 2 pkt 10 ustawy z dnia 27.08.1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 ze zm.), niepełnosprawność oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy. Niepełnosprawność oznacza zatem inną sytuację socjalną określonej osoby.

W związku z niepełnosprawnością przysługują też inne świadczenia. Najogólniej rzecz ujmując mają one na celu umożliwienie dalszej pracy osobie niepełnosprawnej oraz zapobieżenie jej społecznej alienacji. Stąd też w przypadku orzekania o niepełnosprawności obok oceny stanu zdolności do pracy uwzględnia się zdolność osoby do pełnienia ról społecznych, co nie odgrywa roli przy orzekaniu o niezdolności do pracy na gruncie ustawy emerytalnej (por. wyrok SN z dnia 18.07.2012 r., I UK 136/12, Legalis nr 538402). Okoliczność w postaci legitymowania się orzeczeniem o znacznym czy umiarkowanym stopniu niepełnosprawności ma więc tylko ten skutek, że dopuszczalne jest, z powołaniem się na treść art. 5 pkt 1-2 ustawy z dnia 27.08.1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych stwierdzenie, że orzeczenie lekarza orzecznika ZUS odpowiednio o całkowitej niezdolności do pracy i niezdolności do samodzielnej egzystencji, o niezdolności do samodzielnej egzystencji oraz o całkowitej niezdolności do pracy jest traktowane na równi z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności oraz orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, co nie pozwala na wyciągnięcie wniosku przeciwnego. Konstatacja taka wymagałaby bowiem w systemie prawa stanowionego przynajmniej takiej regulacji, z której na podstawie znanych w teorii prawa reguł dekodowania tekstu prawnego można by wyinterpretować normę postępowania wyrażającą taką dyrektywę. Tymczasem z przepisu art. 5 pkt 1-2 powołanej ustawy możliwość taka nie wynika, a rozumowanie oparte na uznaniu orzeczenia o znacznym bądź umiarkowanym stopniu niepełnosprawności na równi z orzeczeniem lekarza orzecznika ZUS o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy nie posiada żadnego prawnego uzasadnienia (por. postanowienie SN z dnia 28.06.2012 r., II UK 40/12, Legalis nr 537098).

Skoro więc zaskarżona przez J. D. decyzja ZUS Oddział

w T. z dnia 10.06.2014 r. nie była zasadna, należało uwzględnić jej odwołanie, przyjmując jako podstawę prawną takiego rozstrzygnięcia art. 107, art. 57 ust. 1 oraz art. 12 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z FUS.

Tym samym, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., Sąd zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał odwołującej prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy od 01.02.2014 r. na okres trzech lat (punkt 1 wyroku).

W pozostałym zakresie Sąd umorzył postępowanie (punkt 2 wyroku).

Kwestionując zaskarżoną decyzję pełnomocnik odwołującej domagał się jej zmiany i przyznania swojej klientce prawa do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy na stałe. W toku dalszego postępowania konsekwentnie prezentował takie stanowisko. Postępowanie uzupełniające miało zweryfikować jego tezę co do występowania u wnioskodawczynie całkowitej trwałej niezdolności do pracy, co wydłużyło postępowanie dowodowe. W wydanej opinii uzupełniającej biegli sądowi chirurg ortopeda- traumatolog, neurolog i kardiolog w sposób logiczny i rzeczowy wyjaśnili, dlaczego uznali ubezpieczoną za osobę całkowicie okresowo niezdolną do pracy. Argumentacja ta przekonała pełnomocnika ubezpieczonej, ponieważ na rozprawie w dniu 29.06.2015 r. wyraźnie podał, że nie wnosi zarzutów do opinii uzupełniającej, a ponadto ograniczył żądanie odwołania, domagając się zmiany zaskarżonej decyzji i przyznania odwołującej prawa do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy na okres trzech lat- zgodnie z wydaną w sprawie opinią sądu- lekarską.

W tej więc części Sąd umorzył postępowanie uznając- wobec zmienionego żądania- że orzekanie o prawie odwołującej do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy na stałe jest zbędne (art. 355 § 1 k.p.c.).

Uwzględniając wynik sprawy, Sąd zniósł wzajemnie pomiędzy stronami koszty postępowania (punkt 3 wyroku). Możliwość taką przewiduje przepis art. 100 zdanie pierwsze k.p.c., który stanowi, że w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań koszty będą wzajemnie zniesione lub stosunkowo rozdzielone. W tej mierze Sąd miał na uwadze, że po wydaniu opinii uzupełniającej przez biegłych sądowych, pełnomocnik odwołującej ograniczył żądanie odwołania i domagał się wydania rozstrzygnięcia w oparciu o sporządzoną w sprawie opinię biegłych, tj. przyznania ubezpieczonej prawa do renty z tytułu całkowitej okresowej niezdolności do pracy. Jego pierwotne żądanie było dalej idące niż to, które Sąd uwzględnił, gdyż w odwołaniu domagał się on dla wnioskodawczynie renty z tytułu całkowitej trwałej niezdolności do pracy.